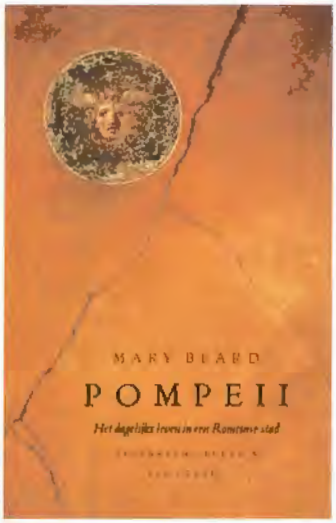
MARY BEARD, POMPEII. *HET DAGELIJKS LEVEN IN EEN ROMEINSE STAD.*

(Athenaeum - Polak & Van Gennep: Amsterdam 2009), 458 blz., prijs € 29,95.

Een jong stel met alleen een sleutel en een oliclampje, broden in de oven, een groepje vrouwen, ieder met een handjevol sieraden, een hond aan de ketting… Het zijn enkele gestolde overblijfselen van een gedenkwaardige dag in Pompeii: de dag waarop het normale leven eindigde door de uitbarsting van de Vesuvius (79 n.Chr.). De bewoners hadden signalen opgevangen van het naderende onheil in de vorm van trillingen en kleine aardschokken. Veel mensen hadden hun boeltje al gepakt en waren de stad ontvlucht. Wat de archeologen onder het puimsteen hebben gevonden zijn de restanten van een ontwrichte stad.

Pompeii, een mooi geïllustreerd boek, reconstrueert Mary Beard het dagelijks leven in de stad vóór de uitbarsting van de Vesuvius. Dat is niet eenvoudig, zeker omdat in 62 n.Chr. een aardbeving Pompeii zwaar beschadigde en onduidelijk is in hoeverre de stad daarvan was hersteld toen de vulkaanuitbarsting plaatsvond.

Wat komt de lezer te weten over Pompeii? Veel, de informatiedichtheid in het boek is groot. Pleinen, straten en stoepen, gebouwen, schilderingen en beelden, politiek, eten en drinken, ontspanning, middelen van bestaan en religie; alle thema's worden grondig uitgewerkt. Eerst wordt een beschrijving van de historische resten gegeven, daarna wordt zoveel mogelijk een relatie gelegd tussen de vondsten en het gewone leven. Hoe verplaatsten de inwoners zich in Pompeii? Waarom hadden de Pompejaanse inwoners een voorliefde voor pantomime? Aten ze echt met één hand, halfliggend op een oncomfortabele stenen bank en steunend op de linkerelleboog? Op levendige toon beantwoordt Beard dit soort vragen, maar tevens introduceert ze de 'Pompeii-paradox': 'dat we tegelijkertijd heel veel en heel weinig weten over hoe het leven er destijds uitzag.' Ook inwoners van Pompeii worden aan de lezer voorgesteld: de aristocraat Caius Calventius Quietus, de minnespeler Caius Norbanus Sorex en priesteres Eumachia, om slechts enkele te noemen.

Beard twijfelt openlijk over de juistheid van sommige interpretaties van bodemvondsten door haar collega's en ze aarzelt niet haar eigenzinnige opvattingen, goed beargumenteerd, te ventileren. Ze is sterk in het ontmythologiseren van het verheven beeld dat mensen tegenwoordig hebben van het leven in de Romeinse tijd. Een beeld dat te vaak is gebaseerd op 'een combinatie van hoogstaande Latijnse literatuur, negentiende-eeuwse schilderijen en romans, en sandalenfilms'.

Beard is verbonden aan de universiteit van Cambridge en is redacteur klassieken van The Times Literary Supplement. In Groot-Brittannië is de enigszins excentrieke classica zeer populair, ook omdat Beard, zoals ze het zelf omschrijft, 'a bit of a media junkie' is. Voor Pompeii heeft ze de Wolfson History Prize 2008 ontvangen.

Anny Hartgerink

HARRY MOUNT, *ETCETERA EN AL DAT ANDERE LATIJN*

(Amsterdam: Balans 2008), 269 blz., prijs € 17,50.

'Rosa, rosa, rosam, rosae, rosae, rosa, rosae, rosae, rosas, rosarum, rosis, rosis', zingt Jacques Brel: 'C'est le plus vieux tango du monde'. Schoolkindertjes leren Latijnse declinaties, want papa wil dat ze tandarts worden. Wie ooit het rijtje geleerd heeft van de eerste verbuigingsgroep, vrouwelijk op -a (puella, mensa, ancilla), en dat in Nederland deed, zal het refrein met gefronste wenkbrauwen beluisteren. De volgorde is namelijk raar en er lijken te veel vormen langs te komen; wij leren -a, -ae, -ae, am, -a, en dan het meervoud. Zelfde functies, andere serie.

Het boekje 'Etcetera en al dat andere Latijn' is een vertaling van het Engelse 'Amo, amas, amat, and all that – how to become a Latin lover'. Het is geschreven door een journalist die klassieken studeerde in Oxford. Harry Mount wil zijn lezer naar eigen zeggen op een aardige manier de grondbeginselen van het Latijn aanbieden, zonder dat er bloed, zweet en tranen aan te pas komen. Zijn tekst zit daarom vol kwinkslagen en anekdotes

In de inleiding begint het al: stervoetballer David Beckham blijkt op zijn beroemde lichaam verschillende Latijnse teksten te hebben laten tatoeëren. De mooiste: de balgoochelaar laat weten waar het allemaal vandaan komt, door onder zijn rugnummer ('VII') het pompeuze *perfectio in spiritu* te